

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОМИСИЯ ЗА РАЗКРИВАНЕ НА ДОКУМЕНТИТЕ И ЗА ОБЯВЯВАНЕ
НА ПРИНАДЛЕЖНОСТ НА БЪЛГАРСКИ ГРАЖДАНИ КЪМ
ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ И РАЗУЗНАВАТЕЛНИТЕ СЛУЖБИ НА
БЪЛГАРСКАТА НАРОДНА АРМИЯ

София 1000, ул. „Врабча” № 1, тел. 800-45-00, e-mail: info@comdos.bg

Д О К Л А Д

за дейността на Комисията за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия за периода 20 юли 2013 г. - 20 декември 2013 г.

На основание чл. 4, ал. 6 от Закона за достъп и разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия (ЗДРДОПБГДСРСБНА) – изм. и доп. ДВ бр. 103 от 28 декември 2012 г., Комисията за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия (КРДОПБГДСРСБНА) представя пред 42-ото Народно събрание своя **ЧЕТИРИНАДЕСЕТИ** отчетен доклад за периода **20 юли 2013 г. - 20 декември 2013 година.**

Комисията в дейността си прилага ЗДРДОПБГДСРСБНА, спазва изискванията на **Европейския съюз**, следва принципите и ценностите на **Стратегията си за развитие**, стреми се към изпълнение на своя **Годишен оперативен план за 2013 г.** и на дългосрочния си план за работа.

Основни задължения по ЗДРДОПБГДСРСБНА:

Съгласно чл. 1, ал. 2 и ал. 3 от ЗДРДОПБГДСРСБНА Комисията **обявява принадлежност** към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия на български граждани, заемащи публични длъжности и извършващи публични дейности и създава централизиран архив на документите.

ДЕЙНОСТИ ПО УСТАНОВЯВАНЕ И ОБЯВЯВАНЕ НА ПРИНАДЛЕЖНОСТ

Установяването на принадлежност се извършва на основание **чл. 26** от Закона, а **обявяването** на принадлежност - на основание **чл. 9** от Закона, с решение на Комисията.

Дейността по подготовката на решенията на Комисията за установяване и обявяване на принадлежност на български граждани към ДС и РС на БНА, на основание чл. 25, ал. 2 от Правилника на КРДОПБГДСРСБНА и на нейната администрация, се извършва от отдел „Специализиран архив и картотеки” към дирекция „Архив”.

- За периода от 1 юли 2013 г. до 30 ноември 2013 г. Комисията е обсъдила и приела **71 решения**, от които:
  - **обявени са 46** решения на основание чл. 9, т. 2 и т. 3 от Закона и **1** решение на основание чл. 28 от Закона;
  - **не са обявени 12** решения на основание чл. 31, ал. 1, т. 2 и **11** решения на основание чл. 27, ал. 1.
- Извършена е **проверка** на **14 470** български граждани на основание:
  - чл. 26, ал. 1, т. 1 (*лица, регистрирани за участие в избори*) - на **23** лица;
  - чл. 26, ал. 1, т. 2 и т. 4 (*лица, заемали и заемащи публични длъжности или извършвали и извършващи публична дейност*) - на **13 510** лица;
  - чл. 27 (*по предварителна проверка*) - на **207** лица;
  - чл. 31, ал. 1, т. 1 и т. 2 – (*по искане на граждани*) – на **730** лица.
- Комисията е **установила принадлежност** към ДС и разузнавателните служби на БНА общо на **583** български граждани.
- **Обявила е принадлежност** на **432** български граждани.

- **Не са обявени** данните за **117** лица с установена принадлежност на основание:

- чл. 27 (*предварителна проверка*) – на **11** лица;
- чл. 30, ал. 1, т. 1 (*лицето е починало*) – на **94** лица;
- чл. 31, ал. 1, т. 2 (*по искане на граждани*) – на **12** лица.

Решенията на КРДОПБГДСРСБНА се публикуват в нейния сайт: www.comdos.bg в деня на тяхното приемане.

*На основание чл. 14 от закона Комисията издава бюлетин, в който публикува информация за дейността си и за взетите решения. Към настоящия доклад КРДОПБГДСРСБНА прилага **Бюлетин № 12**.*

ДЕЙНОСТ ПО СЪЗДАВАНЕТО НА ЦЕНТРАЛИЗИРАН АРХИВ

Комисията изпълнява своето задължение съгласно чл. 1, ал. 3 от ЗДРДОПБГДСРСБНА и **изгражда централизиран архив** на документите на Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия.

Комплектуване, съхранение, дигитализация, реставрация и застраховане на архива

Дейностите по комплектуване, съхранение, дигитализация, реставрация и застраховане на архивните документи, на основание чл. 25, ал. 2 от Правилника на Комисията и на нейната администрация, се осъществява от отдел „Комплектуване, съхранение, дигитализация, реставрация и застраховане на архива” към дирекция „Архив” на Комисията.

Дейности по комплектуване и съхранение на архива

- **Приемане на архивни документи:**

За периода **30 юни 2013 г. – 30 ноември 2013 г.** са приети **4508** архивни дела, както следва:

- с източник **МВР** - **1031** броя лични кадрови дела и **20** броя дела от вече приети в цялост фондове;
- с източник **НРС**: ф. 7 (*дела на оперативния състав на ПГУ*) – **1019** броя, дела от вече приети в цялост фондове – **215** броя, номенклатурни дела – **72** броя;

- с източник **МО Служба „Военна информация”** – **2111 броя**;
- с източник **Министерство на правосъдието** – **7 броя**;
- с източник **Национална служба за охрана** – **33 броя**.

➤ **Съхраняване на архивни документи**

- документи на хартиен носител – **1 471 500** архивни дела, съставляващи около **13 435** линейни метра;
- негативи на филмирани документи – **5651 броя**;
- документи на електронен носител (CD) – **252 броя**;
- филмови материали – **3778 броя** ролки с учебни филми от областните дирекции на МВР;
- видеокасети – **402 броя**.

➤ **Предоставяне на архивни документи и информация за тях**

- за запознаване с документи на граждани и изследователи са предоставени - **7545 дела**;
- обратно са приети за постоянно съхранение – **7005 дела**;
- подготвени са **624 отговора** на запитвания;
- направени са справки по **3260 дела**.

➤ **Паспортизирани архивни документи**

- справки от Специализираната дирекция „Оперативни технически операции" (СДОТО) - **44 056 броя**;
- дела с източник Комисията „Андреев” – **206 броя**;
- дела от ОД на МВР Хасково и Шумен – **21 006 броя**;
- дела с източник НСО – **1626 броя**;
- учебни ленти с източник Академията на МВР – **3250 броя**.

➤ **Класиране на документи**

- в класьори и кутии са подредени **3 773 250 броя** гранично-контролни листа, получени от МВР.

➤ **Въведена информация в Автоматизираната информационна система:**

- 6 архивни дела от фонд 12 (източник МВР) с данни за над **1150 лица**;
- **653** лични кадрови дела с източник НСО.

Дейности по дигитализация, реставрация и застраховане

➤ **Сканиране и копиране на документи**

По заявки на граждани:

- копирани документи на хартиен носител - **25 878** листа;
- прехвърлени на електронен носител - **33 842** листа;
- прехвърлени на електронен носител учебни филми - **333** броя;
- прехвърлени на електронен носител за архив на анонимизираните копия - **395** архивни дела.

По изграждане на дигитален архив на Комисията

- сканирани документи - **158** архивни дела или **14 786** листа;
- сканирани документи във вид на микрофилми - **18** архивни дела или **8009** листа (брой кадъра).

По издателската дейност на Комисията

- качени на електронен носител **436** архивни дела или **6751** листа.

➤ **Рестаурация на архивни документи**

Рестаурирани са:

- **170** листа от архивни регистри;
- **772** листа от архивни дела;
- **198** архивни картони.

ДЕЙНОСТИ ПО ОСИГУРЯВАНЕ ДОСТЪПА ДО ДОКУМЕНТИ

На основание чл. 1, ал. 1 от ЗДРДОПБГДСРСБНА, Комисията урежда реда за **достъп, разкриване, използване и съхранение** на документите на Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия. Достъпът се осъществява съгласно на чл. 31 от Закона.

Дейността по предоставянето на достъп на граждани до архивните документи и предоставянето на копия от тях, на основание чл. 25, ал. 3 от Правилника на Комисията и на нейната администрация, се осъществява от отдел „Обслужване на граждани” към дирекция „Изследване на архивите и публична дейност”.

За периода **30 юни 2013 г. – 30 ноември 2013 г.** са:

➤ **Подадени заявления (общо 628 броя):**

- за запознаване с документи на лицата за тях самите или за техни починали близки по права линия до втора степен - **478 броя**;
- във връзка с прилагане на ЗПГРРЛ – **45 броя**;
- за публицистична и проучвателна дейност – **105 броя**.

- **Приключени преписки (общо 476 броя):**
  - за предоставяне на материали на лица са изпратени писма с покани за запознаване - **204 броя**;
  - след проверка в архива и при неоткрити материали по заявление, с писма са уведомени - **235 лица**;
  - за претърпяна репреси по искане са издадени и изпратени удостоверения на **19 лица**.
- **Осъществени посещения в читалнята - 1013 лица.**
- **Предоставени копия от архивни документи - 59 720 листа:**
  - на хартиен носител - **25 878 листа**;
  - на електронен носител – **33 842 листа**.

ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА И МЕЖДУНАРОДНА ДЕЙНОСТ

На основание чл. 10 от Закона КРДОПБГДСРСБНА **извършва изследователска дейност**, публикува документи, организира семинари, конференции и изложби с образователно-информационен характер, а на основание чл. 9, т. 8 от Закона Комисията си **сътрудничи със сродни чуждестранни и международни институции**.

Дейността по изследването и публикуването на архивни документи, публичните и международните контакти на КРДОПБГДСРСБНА, на основание чл. 25, ал. 3 от Правилника на Комисията и на нейната администрация, се осъществява от отдел „Изследване и публичност на архивите” към дирекция „Изследване на архивите и публична дейност”.

За периода **30 юни 2013 г. – 30 ноември 2013 г.** Комисията:

- Издаде **Бюлетин № 12** с решенията на Комисията в изпълнение на чл. 14 от ЗДРДОПБГДСРСБНА;
- Издаде **11-ти брой** от поредицата „Из архивите на ДС”, озаглавен „*Държавна сигурност срещу граждански организации (1988-1990 г.)*” и разширен електронен вариант към него с допълнително включени документи на DVD.
- Издаде **12-ти брой** от поредицата „Из архивите на ДС” (**в два тома**), озаглавен „*Държавна сигурност – Смяната на имената – Възродителният процес*”.

- Издаде **13-ти брой** от поредицата „Из архивите на ДС”, озаглавен „*Държавна сигурност и научно-техническото разузнаване*”.
- Издаде по **съвместен проект** с Държавна агенция „Архиви” сборник с документи на тема: „*Десталинизацията – дилемата на едно противоречиво десетилетие (1953-1964) г.*”.
- Участва като **съорганизатор**, съвместно с Организацията на евреите в България „Шалом”, Столичната община и СУ „Св. Климент Охридски” в международния семинар на тема: „*Новите свидетелства за съдбата на еврейската диаспора в Европа (1939-1949)*”, по време на който представи допълнено издание в електронен формат на сборника „*Държавна сигурност и еврейската общност в България*”.
- Участва в **кръгла маса** на тема: „*Предизвикателствата пред разкриването на досиетата в България*”, организирана от Сдружение „Граждани за европейско развитие на България” и Софийското бюро на Фондация „Конрад Аденауер”.
- Подписа **рамково споразумение** за сътрудничество с Държавна агенция „Архиви”.
- Организира и проведе **международна конференция** на тема: „*Преходът в Източна Европа през документите на комунистическите тайни служби*” с участието на партньори от „Европейската мрежа за съхранение на архивите”, представители на научни звена от сродни организации на държавите от бившия Източен блок, български политици, общественици и журналисти.
- Подписа **двустранно споразумение** за сътрудничество с Центъра за изследване на Студената война към *Харвардския университет, САЩ*.
- Подписа **двустранно споразумение** за сътрудничество с *Института за разследване на комунистическите престъпления и паметта на румънското изгнание* на Република Румъния.
- Представител на Комисията **участва във Втория международен симпозиум** на европейските институции за преценка на миналото и паметта, който се проведе в Берлин.
- Представител на Комисията **участва в семинар** на тема: „*Наследството на тоталитарните режими в престъпленията от омраза*”, организиран от Министерството на правосъдието на Литва и от литовския „Център за изследване на геноцида и съпротивата”.

ДЕЙНОСТИ ПО ФИНАНСОВО, ПРАВНО, КАДРОВО И СТОПАНСКО ОБЕЗПЕЧАВАНЕ

Дейността по финансовото, правното, кадровото и стопанското обезпечаване, на основание чл. 24, ал. 1 и ал. 2 от Правилника на Комисията и на нейната администрация, се осъществява от дирекция „Финансово-стопански и правно-административни дейности“.

- За отчетния период са организирани, обявени и проведени **7 броя обществени** поръчки по реда на чл. 14, ал. 4 от ЗОП;
- В изпълнение на писмо № 91-00-440/09.10.2013 г. на министъра на финансите общата щатна численост на Комисията е намалена с **10 щатни бройки**, считано от 01.01.2014 г., с което общата численост от **103** е намалена на **93 щатни бройки**, от които са заети **88 бройки** - **51** са служители по служебни правоотношения и **37** са служители по трудови правоотношения;
- Организирани и проведени са **4 конкурса** за назначаване.
- **13 служители** от администрацията са участвали в обучения по различни тематики.
- Във връзка с поддръжката на сградния фонд, съоръженията и автопарка на Комисията, са изготвени, подписани и реализирани **14 договора** с различни предмети на дейност с цел осигуряване нормалната им експлоатация.
- Упражнен е предварителен контрол за законосъобразност чрез **553 броя контролни листа**.

ВЪТРЕШНА ОДИТНА ДЕЙНОСТ

Вътрешната одитна дейност, на основание чл. 21, ал. 2 от Правилника на Комисията и на нейната администрация, е на пряко подчинение на председателя на КРДОПБГДСРСБНА.

- През отчетния период са одитирани нормативните и вътрешните актове в дейността на сектор „Комплектуване и съхранение на архива” към дирекция „Архив” с цел проследяване на дадени препоръки по одитен ангажимент.

- Одитирани са нормативните и вътрешните актове в дейността на сектор „Дигитализация, реставрация и застраховане на архива” към дирекция „Архив” с цел оценка за съответствие.
- Извършва се одит за съответствие с нормативните и вътрешни актове при управление на рисковете с цел проследяване изпълнението на направени препоръки при извършен одитен ангажимент.

ПРАВНО-АДМИНИСТРАТИВНА ДЕЙНОСТ

Дейността по правното обезпечаване, на основание чл. 24, ал. 1 и ал. 2 от Правилника на Комисията и на нейната администрация, се осъществява от отдел „Правно-административен” към дирекция „Финансово-стопански и правно-административни дейности”.

- За отчетния период юристите на Комисията са осъществили:
  - процесуално представителство в **38 открити съдебни заседания**;
  - участвали са в конституирането на 18 съдебни дела;
  - участват в **51 съдебни производства**, от които **46 броя** – административни и **5 броя** – граждански дела.
- Извършена е актуализация в Правилника за дейността на Комисията и на нейната администрация.
- Изготвени и актуализирани са вътрешни правила за работата на различните дирекции и отдели в администрацията на Комисията.

ЗАДАЧИ ПО ПРЕДСТОЯЩИ ДЕЙНОСТИ

- По установяване и обявяване на принадлежност на лицата по:
  - **чл. 3 ал. 1, т. 18** за общините в 21 области (*кметовете, заместник-кметовете, секретарите на общини и общинските съветници*);
  - **чл. 3, ал. 1, т. 28** (*лицата на длъжност в органите на Европейския съюз, Организацията на Северноатлантическия договор и всяка друга международна организация, в която членува или в чиято дейност участва Република България*);
  - **чл. 26, ал. 1, т. 3** (*новоназначени или новоизбрани лица на публична длъжност или за извършване на публична дейност - при кадрови промени*);

- **чл. 3, ал. 2, т. 1, 2, 3, 4, 6** (лицата, извършвали публични дейности от 10 ноември 1989 г. до влизането на Закона в сила) – поради публикуваната в ДВ, бр. 103 от 2012 г. промяна на Закона;
- **чл. 3, ал. 2, т. 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13 и 14** (лицата, извършвали или извършващи публична дейност);
- **чл. 26, ал. 1, т. 4** (лица, които са посочени като длъжници или са били членове на управителен или на контролен орган на предприятие, посочено като длъжник в бюлетина по чл. 3, ал. 2 от Закона за информацията относно необслужвани кредити);
- **чл. 26, ал. 1, т. 1** (частични избори).

➤ **По приемане на документи от органите по чл. 16, ал. 1 от закона:**

- останалата част от личните кадрови дела от МВР – дирекция „Човешки ресурси“;
- останалата част от оперативния, служебния и партийния фонд от НРС, от Служба "Военна информация", от Министерството на правосъдието – местата за изтърпяване на наказание, от Централния военен архив на ДА "Архиви".

Все още не са предадени по чл. 3, ал. 1, т. 14 от ЗДРОПБГДСРСБНА списъците от НРС и Служба „Военна информация“. Темповете по предаване на архива са бавни и затрудняват дейността на Комисията по извършване на проверките и комплектуването на Централизирания архив.

***

Докладът е приет на заседание с протокол № 72 от 11 декември 2013 г.

Председател на КРДОПБГДСРСБНА:

/Евтим Костадинов/